

VU Research Portal

Grondslagen van partneralimentatie

Spalter, N.D.

2013

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Spalter, N. D. (2013). *Grondslagen van partneralimentatie*. [, Vrije Universiteit Amsterdam]. BOOM.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

INHOUDSOPGAVE

Lijst met veel gebruikte afkortingen	XII
Introductie	I
<i>Deel I Grondslagen van partneralimentatie in het Nederlandse recht</i>	9
Hoofdstuk 1	
Het onderscheid tussen de twee grondslagen in het huidige en voorgestelde alimentatierecht	II
1.1 Inleiding	II
1.2 De toekenning van partneralimentatie	II
1.3 De hoogte van partneralimentatie	15
1.4 De duur van partneralimentatie	17
1.5 Beëindiging van de onderhoudsuitkering door hertrouwen of daaraan gelijkgesteld samenwonen van de alimentatiegerechtigde	21
1.6 Conclusie	24
Hoofdstuk 2	
Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen van partneralimentatie	27
2.1 Inleiding	27
2.2 Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen tot 1981	27
2.2.1 Grondslagen van partneralimentatie in het oude recht (1838-1969)	28
2.2.2 Liberalisering van het echtscheidings- en alimentatierecht (1969-1972)	34
2.2.3 De uitgestelde discussie over het nieuwe alimentatierecht (1972-1981)	40
2.3 Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen tot 1995	50
2.3.1 Voorgeschiedenis van de limitering	50
2.3.2 Rapport 'Grenzen aan de alimentatieduur' en reacties hierop (1981-1985)	53
2.3.3 De wettelijke limitering van de alimentatieduur (1985-1994)	58
2.4 Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen vanaf 1995	63
2.5 Conclusie	67
Hoofdstuk 3	
Bepaling van de grondslagen aan de hand van niet-financiële factoren	69

3.1	Inleiding	69
3.2	De plaats van de niet-financiële factoren in het alimentatierecht bij de toekenning van partneralimentatie	70
3.2.1	Behoeftte, behoefte en niet-financiële factoren	70
3.2.2	De betekenis van de niet-financiële factoren bij de billijkheidstoets	74
3.2.3	Tussentijdse conclusie	74
3.3	Niet-financiële factoren bij de vaststelling van de behoefte	75
3.3.1	Subjectieve niet-financiële factoren	76
3.3.2	Objectieve niet-financiële factoren	84
3.4	Niet-financiële factoren bij de billijkheidstoets	85
3.4.1	Subjectieve niet-financiële factor	86
3.4.2	Objectieve niet-financiële factoren	89
3.5	Samenvattend overzicht	92
3.6	Handleiding voor het bepalen van de grondslag in een concreet geval	92
3.6.1	Causale relatie tussen behoefte en huwelijk	93
3.6.2	Voorbeelden	95
3.7	Conclusie	98

<i>Deel II</i>	<i>Acceptatie van het Nederlandse alimentatierecht in het licht van het grondslagendebat</i>	99
----------------	--	----

Hoofdstuk 4

	Acceptatie van het alimentatierecht vanuit theoretisch perspectief	101
4.1	Inleiding	101
4.2	Zorg en autonomie in het partneralimentatiedebat	101
4.2.1	Het belang van partneralimentatie in de Nederlandse samenleving	101
4.2.2	Kern van het politiek-maatschappelijke debat over partneralimentatie	109
4.2.3	Nieuwe afweging tussen zorg en autonomie in toekomstig alimentatierecht	113
4.3	Acceptatie van partneralimentatie: een probleem van de onderwaardering van zorg	114
4.3.1	Klassieke maatschappelijke verdragstheorieën en de onderwaardering van zorg	114
4.3.2	Gevolgen van de onderwaardering van zorg voor partneralimentatie	123
4.3.3	Hoe de juridische verplichting tot betaling van partneralimentatie meer kan samenvallen met de morele verplichting om dit te doen	127
4.4	Conclusie	128

Hoofdstuk 5	
Empirisch onderzoek naar de acceptatie van de grondslagen	131
5.1	Inleiding 131
5.2	Doel en methode 131
5.2.1	Doel van het empirische onderzoek 132
5.2.2	Kern van de onderzoeksopzet 133
5.2.3	Het kwalitatieve vooronderzoek 134
5.2.4	Populatie en de steekproef 138
5.2.5	Het meetinstrument 139
5.2.6	Analyseplan 143
5.3	De resultaten van de enquête 144
5.3.1	Samenstelling van de steekproef 144
5.3.2	Mate van zekerheid en specificiteit van antwoordpatronen 145
5.3.3	Meningen over de toekenning en afwijzing van het alimentatieverzoek 147
5.3.4	Meningen over de duur en hoogte van de onderhoudsplicht 152
5.3.5	Meningen over partneralimentatie ingeval van hertrouwen van de alimentatiegerechtigde 154
5.3.6	Alternatieve redenen 156
5.3.7	Mate van acceptatie van partneralimentatie in de voorgelegde casus 161
5.4	Conclusies, ander onderzoek over partneralimentatie en aanbevelingen 163
5.4.1	Conclusies 164
5.4.2	Het onderzoek ‘Scheiden in Nederland 2012’ van de vFAS 167
5.4.3	Aanbevelingen voor toekomstig empirisch onderzoek 170
<i>Deel III</i>	<i>Het onderscheid tussen de grondslagen in de CEFL Principles betreffende partneralimentatie, het Belgische en Duitse recht</i> 173
	Inleiding deel III 175
Hoofdstuk 6	
De CEFL <i>Principles of European Family Law</i> betreffende partneralimentatie	181
6.1	Inleiding 181
6.2	De opvattingen over de grondslagen waarop de CEFL <i>Principles</i> zijn gebaseerd 182
6.2.1	De CEFL 182
6.2.2	Genoemde grondslagen in de CEFL <i>Principles</i> 184
6.3	De toekenning van partneralimentatie 185
6.3.1	Voorwaarden: behoefte en draagkracht 186
6.3.2	Voorwaarden vervuld, maar toch geen partneralimentatie 187
6.4	De hoogte van partneralimentatie 188

6.5	De duur van partneralimentatie	188
6.6	Beëindiging van de onderhoudsuitkering door hertrouwen of samenleving van de alimentatiegerechtigde	190
6.7	De CEFL <i>Principles</i> toegepast op de twee casus	191
6.8	Conclusie	192

Hoofdstuk 7

	Het Belgische partneralimentatierecht	195
7.1	Inleiding	195
7.2	Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen in België	196
7.3	De toekenning van partneralimentatie	200
	7.3.1 Voorwaarde: behoefte	200
	7.3.2 Voorwaarde vervuld, maar toch geen partneralimentatie	201
7.4	De hoogte van partneralimentatie	206
7.5	De duur van partneralimentatie	214
7.6	Beëindiging van de onderhoudsuitkering door hertrouwen of samenleving van de alimentatiegerechtigde	218
7.7	Het Belgische recht toegepast op de twee casus	220
7.8	Conclusie	223

Hoofdstuk 8

	Het Duitse partneralimentatierecht	225
8.1	Inleiding	225
8.2	Ontwikkeling van de opvattingen over de grondslagen in Duitsland	226
8.3	De toekenning van partneralimentatie	232
	8.3.1 Eerste voorwaarde: alimentatiecategorieën	232
	8.3.2 Tweede voorwaarde: behoefte	241
	8.3.3 Voorwaarden vervuld, maar toch geen partneralimentatie	244
	8.3.4 Tussentijdse conclusie	249
8.4	De hoogte van partneralimentatie	250
8.5	De duur van partneralimentatie	257
8.6	Beëindiging van de onderhoudsuitkering door hertrouwen of samenleving van de alimentatiegerechtigde	264
8.7	Het Duitse recht toegepast op de twee casus	266
8.8	Conclusie	269

Hoofdstuk 9

	Vergelijkende synthese en lessen voor het Nederlandse partneralimentatierecht	273
9.1	Inleiding	273

9.2	De grondslagen in het Nederlandse, Belgische en Duitse recht en de CEFL <i>Principles</i>	273
9.3	De toekenning van partneralimentatie in het Nederlandse, Belgische en Duitse recht en de CEFL <i>Principles</i>	275
9.3.1	Voorwaarde(n)	275
9.3.2	Voorwaarde(n) vervuld, maar toch geen partneralimentatie	279
9.4	De hoogte van partneralimentatie in het Nederlandse, Belgische en Duitse recht	282
9.5	De duur van partneralimentatie in het Nederlandse, Belgische en Duitse recht en de CEFL <i>Principles</i>	286
9.6	Beëindiging van de onderhoudsuitkering door hertrouwen of samenleving van de alimentatiegerechtigde in het Nederlandse, Belgische en Duitse recht en de CEFL <i>Principles</i>	291
9.7	Conclusie	294
	<i>Deel IV Slot</i>	297
	Hoofdstuk 10	
	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	299
10.1	Inleiding	299
10.2	Toetsing van de hypothesen en conclusies	299
10.2.1	Hypothese 1: partneralimentatie kent twee grondslagen	299
10.2.2	Hypothese 2: het huidige Nederlandse alimentatierecht maakt geen duidelijk onderscheid tussen de twee grondslagen, waardoor knelpunten ontstaan	303
10.2.3	Hypothese 3: in Nederland is de sociale acceptatie van (het) partneralimentatie(recht) laag, maar kan toenemen als in dit recht een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen beide grondslagen	306
10.3	Aanbevelingen voor verbetering van het alimentatiestelsel	312
10.4	Tot het alimentatierecht ons scheidt	321
	<i>Summary</i>	323
	Bibliografie	327
	Trefwoordenregister	349
	Dankwoord	357
	Bijlage 1 Interview vooronderzoek	359
	Bijlage 2 Vragenlijst	366
	Bijlage 3 Relevante CEFL <i>Principles</i> betreffende partneralimentatie	389
	Bijlage 4 Relevante Belgische alimentatiewetgeving	391
	Bijlage 5 Relevante Duitse alimentatiewetgeving	394